

Asia

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari; Työllisyyttä, osaamista sekä köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämistä koskevien kansallisten tavoitteiden asettaminen

Kokous

U/E/UTP-tunnus

E 59/2016 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n neuvosto, Euroopan komissio ja Euroopan parlamentti hyväksyivät yhteisen julistuksen koskien Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria Göteborgin sosiaalialan huippukokouksessa marraskuussa 2017.

Euroopan komissio julkaisi 4.3.2021 tiedonannon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta. Tässä toimintasuunnitelmassa komissio ehdotti kolmea 2020-luvun loppuun mennessä saavutettavaa EU:n yleistavoitetta työllisyyttä, osaamista sekä köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämistä koskien. Lisäksi komissio kehotti jäsenvaltioita määrittelemään omat kansalliset tavoitteensa yhteisen pyrkimyksen edistämiseksi.

Sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelma oli pääaiheena Eurooppa-neuvoston jäsenten sekä Euroopan tason työmarkkinaosapuolten sosiaalialan huippukokouksessa Portossa 7.5.2021. Eurooppa-neuvoston jäsenet hyväksyivät toimintasuunnitelmaa koskevan julistuksen epävirallisessa kokouksessaan 8.5.2021. Tässä julistuksessa Eurooppa-neuvoston jäsenet korostavat, että on tärkeää seurata tiiviisti edistymistä EU:n vuodelle 2030 asettamien yleistavoitteiden täytäntöönpanossa.

Euroopan komissio on nyt pyytänyt jäsenmaita ilmoittamaan kansalliset tavoitteensa koskien työllisyyttä, osaamista sekä köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämistä alkuvuoteen 2022 mennessä.

Suomen kanta

Suomen kannat Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelmaan on tuotu esiin E-jatkokirjeessä EJ2/2021 vp. Sen mukaisesti Suomi katsoo, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täysimääräinen toimeenpano on olennaista sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamisen, työelämän oikeudenmukaisuuden ja toimivien sisämarkkinoiden kannalta. Jäsenmaat ovat järjestäneet sosiaali-, työllisyys-, terveys- ja koulutuspolitiikkansa eri tavoin ja eri periaattein, ja Suomen näkemyksen mukaan sosiaalisen ulottuvuuden tulee ottaa järjestelmien monimuotoisuus lähtökohdaksi.

tulevaisuudessakin. Suomi pitää hyvänä, että eurooppalainen ohjausjakso on edelleen keskeinen väline sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanon seurannassa.

Kansallinen työllisyystavoite

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta laaditun E-jatkokirjeen EJ 2/2021 vp mukaisesti Suomi tukee EU-tason 78 prosentin työllisyysastetavoitetta vuoteen 2030 mennessä sekä siihen liittyviä tavoitteita puolittaa sukupuolten välinen työllisyysero vuoteen 2019 verrattuna ja alentaa 15–29-vuotiaiden työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten (NEET-nuoret) osuus 12,6 prosentista (2019) 9 prosenttiin. Lisäksi Suomi katsoo tärkeäksi edistää varhaiskasvatuspalveluiden saatavuutta ja lasten osallistumisastetta.

Suomi asettaa kansalliseksi työllisyystavoitteeksi 80 % (20-64-vuotiaat) vuoteen 2030 mennessä.

Kansallinen osaamistavoite

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta laaditun E-jatkokirjeen EJ 2/2021 vp mukaisesti Suomi yhtyy näkemykseen aikuisväestön osaamisen kehittämisen tärkeydestä ja pitää esitettyä 60 prosentin EU-tason tavoitetta kannatettavana, minkä lisäksi myös esitetyt alatavoitteet koskien digitaalisia perustaitoja, koulutuksensa varhain päättäneitä ja toisen asteen opintonsa suorittaneita ovat tärkeitä. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä indikaattorin uudelleenarviointia eurooppalaista koulutusaluetta koskevan neuvoston päätöslauselman (2021/C 66/01) mukaisesti. Komission tiedonannossa esitettyjen koulutus- ja osaamistavoitteiden ja indikaattoreiden käsittely, seuranta ja toimeenpano tulisi sitoa osaksi eurooppalaisen koulutusalueen toimeenpanoa.

Suomi asettaa kansalliseksi osaamistavoitteeksi, että 60 % aikuisista osallistuu vuosittain koulutukseen vuoteen 2030 mennessä. Tavoitetaso on asetettu parlamentaarisesti osana jatkuvan oppimisen uudistusta kevään 2021 aikana. Kansallisesti asetetun tavoitetason saavuttaminen edellyttäisi merkittäviä panostuksia aliedustettujen ryhmien osallistumistason nostamiseksi. Lisäksi Suomi muistuttaa muista kansallisista koulutuspoliittisista tavoitteista: koko nuorten ikäluokka suorittaa toisen asteen tutkinnon ja vähintään 50 prosenttia nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon. Tavoitteiden saavuttamiseksi oppivelvollisuusikää on laajennettu 18 ikävuoteen ja nuorten tulisi päästä korkeakouluopintoihin pääosin ennen 25 ikävuotta. Suomi kiinnittääkin huomiota siihen, että kansallisesti asetettava tavoite aikuiskoulutukseen osallistumisesta on tasapainotettava muiden kansallisten koulutuspoliittisten tavoitteiden kanssa.

Kansallinen köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämistä koskeva tavoite

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta laaditun E-jatkokirjeen EJ 2/2021 vp mukaisesti Suomi katsoo, että tavoite köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevien vähentämiseksi on tärkeä jatko aiemmalle Eurooppa 2020 -strategian tavoitteelle. Suomen tavoitteena on kehittää hyvinvointia unionissa yleisesti ja pyrkiä elintasoerojen kaventumiseen köyhyyttä ja eriarvoisuutta vähentämällä.

Suomi asettaa kansalliseksi köyhyys- tai syrjäytymisriskissä elävien määrän vähentämistä koskevaksi tavoitteeksi 100 000 vuoteen 2030 mennessä. Näistä 100 000 henkilöstä kolmasosa on lapsia. Tavoite on EU:n suosituksen mukainen vastaus

Suomen osuudesta EU:n köyhyyden tai syrjäytymisen vähentämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseen.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio julkaisi 4.3.2021 tiedonannon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta (EJ 2/2021). Komissio ehdotti tiedonannossaan kolmea tämän vuosikymmenen loppuun mennessä saavutettavaa EU:n yleistavoitetta työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen suojelun alalla, YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

EU-tason yleistavoitteet

- **Vähintään 78 prosentilla 20–64-vuotiaista olisi oltava työpaikka vuoteen 2030 mennessä.** Tämän yleisen tavoitteen saavuttamiseksi Euroopan on pyrittävä:
 - o vähintään puolittamaan sukupuolten välinen työllisysero vuoteen 2019 verrattuna;
 - o lisäämään virallisten varhaiskasvatus- ja päivähoitopalvelujen tarjontaa, millä edistetään työ- ja yksityiselämän yhteensovittamista ja lisätään naisten osallistumista työmarkkinoille;
 - o alentamaan 15–29-vuotiaiden työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten (NEET-nuoret) osuus 12,6 prosentista (2019) 9 prosenttiin parantamalla heidän työllisyysnäkömiään.
- **Vähintään 60 prosentin kaikista aikuisista olisi osallistuttava koulutukseen vuosittain.** Tätä varten:
 - o vähintään 80 prosentilla 16–74-vuotiaista olisi oltava digitaaliset perustaidot;
 - o koulunkäynnin keskeyttämistä olisi vähennettävä edelleen, ja toisen asteen koulutukseen osallistumista olisi lisättävä.

Nämä tavoitteet perustuvat tavoitteisiin, jotka on jo aiemmin asetettu Euroopan osaamisohjelmassa, ammatillista koulutusta koskevassa neuvoston suosituksessa ja eurooppalaista koulutusaluetta koskevassa neuvoston päätöslauselmassa.

- **Köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevien määrää olisi pienennettävä vähintään 15 miljoonalla vuoteen 2030 mennessä.**
 - o Niistä 15 miljoonasta ihmisestä, jotka pyritään nostamaan pois köyhyydestä tai sosiaalisesta syrjäytymisestä, vähintään viiden miljoonan olisi oltava lapsia.

Komissio katsoo, että näiden tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista, jos kaikki jäsenvaltiot sitoutuvat – kunkin maan lähtötilanteen huomioon ottaen – yhteisiin tavoitteisiin ja toteuttavat toimia niiden saavuttamiseksi.

Komissio kehotti Eurooppa-neuvostoa hyväksymään edellä mainitut kolme päätavoitetta. Lisäksi komissio kehotti jäsenvaltioita määrittelemään omat kansalliset tavoitteensa yhteisen pyrkimyksen edistämiseksi.

Näitä uusia tavoitteita tuetaan tarkistamalla sosiaali-indikaattoreiden tulostaulua. Tarkistetulla tulostaululla seurataan jäsenvaltioiden kehitystä ja tuloksia. Tämä tehdään

osana vakiintunutta politiikan koordinoitikehystä eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

Kansallisten tavoitteiden asettaminen

Työllisyyskomitea (EMCO) ja sosiaalisen suojelun komitea (SPC) ovat käyneet keskustelua kansallisten tavoitteiden asettamisesta. Jäsenmaita on pyydetty toimittamaan kansalliset tavoitteensa tiedoksi komissiolle viimeistään tammikuun 2022 aikana. Komissio on myös laatinut kaksi vaihtoehtoista tavoitelaskelmaa kaikista kolmesta tavoitteesta kullekin jäsenmaalle. Komissio korostaa, että heikommassa lähtöasemassa olevien jäsenmaiden tulee tehostaa toimiaan suhteellisesti enemmän samalla kun kaikkien jäsenmaiden tulee olla tavoiteasetannassaan tarpeeksi kunnianhimoisia, jotta EU-tason tavoitteet on mahdollista saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Komissio on myös ilmoittanut halukkuutensa käydä kahdenvälisiä neuvotteluja asiasta jäsenmaiden kanssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti ei käsittele kansallisia tavoitteita.

Kansallinen valmistelu

Sosiaali- ja työministeriö (EU25) 30.11.2021

Koulutus- ja tutkimusministeriö (EU30) kirjallinen menettely 29.11.-3.12.2021

Työllisyysministeriö (EU29) kirjallinen menettely 7.-9.12.2021

Eduskuntakäsittely

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria on käsitelty eduskunnassa seuraavasti:

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 7.9.2016, 17.2.2017, 2.5.2017, 12.9.2017, 29.4.2021

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta 7.9.2016, 14.2.2017, 8.9.2017, 27.4.2021

Suuri valiokunta 27.9.2017 ja 18.10.2017

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission tiedonannolla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Kansallisten tavoitteiden asettamisella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komissio pyytää jäsenmaita asettamaan kansalliset tavoitteet tiedonannossa koskien Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelmaa (COM(2021) 102 final).

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ville Korhonen, VNK	+358 50 336 8017
Pauliina Porkka, TEM	+358 50 567 8403
Sanna Kuorikoski, STM	+358 50 532 4003
Markus Seppelin, STM	+358 50 512 0674
Jonna Korhonen, OKM	+358 50 477 9667

EUTORI-tunnus

EU/2016/0739

Liitteet**Viite**

Asiasanat	jaosto sosiaaliasiat (EU 25), jaosto työllisyys (EU 29), sosiaalinen suojele, sosiaalipolitiikka, työllisyys, työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto, ammatillinen koulutus, jaosto koulutus (EU 30), korkeakoulut, koulut, koulutus
Hoitaa	OKM, STM, TEM
Tiedoksi	ALR, EUE, OM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM